

Bestuursasymmetrie

DR. C.J. VERPLANKE*

In *ESB*, ditmaal in het schrikkelnummer van 1984, heeft de heer Berg – als gebruikelijk – een uitstekend artikel geschreven en wel onder de titel *Bestuursmetrie*. Hij liep daarmee in het voetspoor van (een van) de schoonvader(s) van Mozes, tevens de eerste ons bekende bestuurskundige adviseur. Deze Jethro beperkte zich niet tot grote lijnen, maar adviseerde tot in details: hij ried zelfs de aanstelling van oversten van tien aan.

Dit rekening houden ook met kleinere getallen heeft de heer Berg – voor mij, na Jethro, de grootste bestuurskundige adviseur – in zijn artikel eveneens nagestreefd door te vermelden dat in Zuid-Holland ruim drie miljoen mensen wonen (om wat precieser te zijn: 3.130.000), die bestuurd worden door 2.150 raadsleden (sinds 1 januari j.l. door 2.088 raadsleden), zodat die Hollanders per 1.000 inwoners slechts beschikken over 0,69 raadslid (sinds 1 januari niet meer dan 0,67 raadslid) tegenover b.v. de Zeeuwen, die per 1.000 inwoners liefst over 1,17 raadslid beschikken.

Tot zover zijn de cijfers onweersprekbaar. De Hollanders moeten zich door verhoudingsgewijs weinig raadsleden laten vertegenwoordigen bij het dienen van hun gemeentelijke belangen. De heer Berg voegt er echter aan toe dat de provincie Zuid-Holland bovendien wordt bestuurd door 83 Statenleden, geassisteerd door 1.887 medewerkers, van wie hij aanneemt dat zij zich niet al te zeer met de kleine zaken van de 136 gemeenten kunnen bemoeien. En hij vreest dat bij splitsing van de provincie die bemoeienis zal toenemen, omdat het aantal Statenleden voor het gehele gebied dan bijna wordt verdubbeld en het aantal ambtenaren voor elk der nieuwe provincies zeker niet zal worden gehalveerd.

Dit lijkt een redelijk betoog, maar de werkelijke reden om tot splitsing over te gaan is daarbij over het hoofd gezien. Die reden is het bestaan van het Openbaar Lichaam Rijnmond, een bij de wet ingestelde vierde bestuurslaag, die het grondgebied van 16 Zuidhollandse gemeenten overwelpt. Welnu, die 16 gemeenten, die te zamen ruim 1 miljoen inwoners tellen, worden niet alleen bestuurd door 376 raadsleden (slechts 0,36 per 1.000 inwoners) en mogen zich niet alleen verheugen in (een deel van) de zorg der 83 Statenleden met hun 1.887 medewerkers, maar bovendien worden hun belangen behartigd door 81 Rijnmondraadsleden, bijgestaan door 619 ambtenaren. Deze zowel door de provincie als door Rijnmond uitgeoefende gezamenlijke zorg vinden de Rijnmondgemeenten iets te roerend. Voor die 16 gemeenten geldt thans in veel sterkere mate wat de

heer Berg vreest bij splitsing van de provincie (en opheffing van Rijnmond): bemoeienis met kleine zaken en het gevaar van een groot aantal ambtelijke medewerkers.

Uit het betoog van de heer Berg is, juist op grond van de door Jethro en hem aangevoerde zorgen, geen andere conclusie mogelijk dan over te gaan tot het opheffen van Rijnmond. En dat kan geschieden door de klok 20 jaar terug te draaien, de Rijnmondbevoegdheden weer over te hevelen naar de provincie, de 80 Rijnmondraads-

leden en hun voorzitter Van der Louw een afscheidsreceptie aan te bieden en de meesten der 619 ambtenaren te ontslaan. Maar het kan ook op een andere manier geschieden: door Rijnmond (met omgeving) af te splitsen van de provincie en er een zelfstandige provincie van te maken. En dat laatste is wat het wetsontwerp, toegejuicht door verreweg de meeste Rijnmondgemeenten, beoogt! Om de bestuursmetrie in het in 1840 door splitsing van Holland ontstane Zuid-Holland weer te herstellen, dient men de bestuursasymmetrie tussen het Rijnmondgebied en overig Zuid-Holland op te heffen door een nieuwe splitsing tot stand te brengen.

C.J. Verplanke

* De auteur is burgemeester van Ridderkerk.